

Semblança de

Ramon Ten i Carné - Arqueòleg

per Joan Cuscó

Fotos: Pere Monistrol

El nostre personatge no està mai quiet: és el moviment continu. Fins i tot estant assegut, com ara estem, es mou i canvia de posició constantment. Això estableix que l'entrevista esdevingui dinàmica. (En el cas que no sigui així, la culpa serà meua i no pas d'ell...)

Ramon Ten té 36 anys. Va veure la llum el carrer del Sol... Una vida jove, certament, però molt plena.

Té un esperit inquiet, adelerat; li plau cercar, trobar, descobrir, comentar-ho... El conec de fa molts anys; he seguit, en certa manera, els seus passos i les seves inquietuds. I ara em plau, verament, de tenir a les mans la seva targeta, que transcriu com a presentació:

Ramon Ten i Carné

Cap de Secció d'Inspecció Tècnica i Programació
Servei d'Arqueologia
Direcció General del Patrimoni Artístic
Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

Abans d'arribar ací ha passat una llarga assignatura. I no pas a peu pla solament. Anem a pams. Féu l'ensenyament primari i batxillerat al Col·legi del Cor de Maria; llicenciat amb grau en Prehistòria i Història Antiga per la Universitat de Barcelona. Col·laborador del Museu d'Història de Sabadell en diverses etapes compreses entre els anys 1976 i 1980. Co-Director del mateix Museu (1980-81). Fa excavacions arqueològiques en jaciments del Vallès, per Catalunya i en altres llocs de l'Estat i a França. Ha realitzat treballs sobre art rupestre a Valltorta i Ulldecona. Presenta una Memòria de llicenciatura sobre el "Poblament eneolític del Vallès". Fa conferències i cursos de prehistòria i arqueologia sobre la nostra comarca. Així com comunicacions en congressos i simposis nacionals i internacionals. És arqueòleg territorial de la Generalitat a Lleida (1981-83). I des del 1983 pot presentar-se amb la titularitat que figura en la targeta de presentació que hem transcrit abans.

La seva activitat l'amplia figurant com a membre del Patronat del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona; i del Patronat dels Museus Municipals de Sabadell; i de la Comissió de Radiocarboni, de la Universitat de Barcelona...

Ell ens pot comentar de la seva afecció a l'espeleologia. Ell ha escodrinyat

la terra, coneix coves i avencs i n'ha buscat els seus misteris, tant o més com una aventura esportiva com a estudi científic.

-Explica'ns aquella teua etapa en el camp de l'espeleologia. Qui va inspirar-te aquella afecció?

-Vaig començar l'espeleologia lligada a les sortides a la muntanya, tot caminant amb companys de l'escola. Després vaig passar a l'Espeleo Club on vaig fer una mica de tot, essent-ne president en dues ocasions.

-Quina valoració faries d'aquelles experiències?

-Positives; el món subterrani és meravellós. En certa manera encara col·laboro amb l'espeleologia i aquest darrer agost vaig ser cap de l'àmbit d'arqueologia, paleontologia i antropologia del "9 Congrés Internacional d'Espeleologia" celebrat a Barcelona.

-Fou l'espeleologia l'esperó que et féu dedicar a l'arqueologia?

-Jo diria que no. Les primeres coves i

avencs estan vinculats al meu pas per la muntanya, paral·lelament m'interessava la Història, però en realitat jo volia estudiar Medicina.

-T'has sentit frustrat per això?

-En absolut.

-Podem, doncs, dir que tu has estat un espeleòleg abans que un arqueòleg.?

-En realitat quan el 1969 vaig entrar a l'Espeleo Club, en el moment de la fusió de les tres entitats excursionistes, hi vaig entrar per la meua afecció a l'arqueologia prehistòrica. Feia primer a la Facultat.

-I com va néixer en tu aquest afany d'entrar a la prehistòria?

-El culpable directe és el jaciment prehistòric de la bòbila Madurell, proper a Sabadell, en el terme de Sant Quirze del Vallès i amb els materials al Museu de Sabadell.

-Des del teu càrrec, com veus l'arqueologia catalana? La denominació "Escola d'arqueologia de Barcelona" i "escola catalana", com l'explicaries?

-La veig en un moment de crisi de creixement i d'adaptació. És el fruit del mestatge i treball d'En Bosch Gimpera i el màxim esplendor de la investigació arqueològica catalana i quelcom més.

-Tu, que tens una experiència nacional i internacional en aquesta ciència, com judiques el nostre paper comparat amb altres?

-Havia estat molt bo; però anà decaient i ara sembla que tornem a posar-nos a to; però hi han aspectes en què anem una mica endarrerits.

-Hi ha, Ramon, molts camps de treball actualment en aquest sentit a casa nostra?

-Mira, aquest any hi han hagut unes vuitanta excavacions i un centenar d'urgències. Les excavacions, però, s'haurien de racionalitzar, fent-ne menys amb programes concrets i amb més recursos.

-Abunden els grups de treball? Aporten llur col·laboració?

-Els arqueòlegs han anat bastant cada un per ell. Ara bé, actualment, però, és imprescindible treballar en equips interdisciplinaris, i per sort s'hi tendeix.

-A part dels estudis previs que es realitzen -entre els quals cal esmentar la fotografia aèria- d'un jaciment, quina incidència juga l'atzar?

-Fins fa poc quasi total, actualment

Restaurant

Joan Maragall, 6 i

Advocat Cirera, 38
(Plaça del Gas)

Telèfon 725 23 00 SABADELL

amb un coneixement sistemàtic del terreny, bones prospeccions i inventaris complets, es pot endevinar on hi ha un jaciment.

Establim una breu pausa, la qual s'aprofita per rectificar, una vegades més, les posicions, algunes senyalades pel propi Emili que va captant els angles fisonòmics d'en Ten.

-Has practicat l'arqueologia submarina?

-Fins aquest moment, no.

-No t'ha temptat? -insistim.

-Sí, a principis d'any vaig estar a punt de fer un curs d'immersió. M'agradaria, evidentment, per poder participar en excavacions prehistòriques subaquàtiques a llacs suïssos.

-Els treballs arqueològics més antics de casa nostra, de quan daten?

-L'arqueologia a casa nostra es vincula a l'escursionisme científic i s'estructura amb Bosch i Gimpera i l'Institut d'Estudis Catalans.

-I els més recents?

-Ara mateix, en aquest moment hi han diverses excavacions en curs, ja siguin programades o d'urgència.

-Com valoraries l'aportació del Vallès a l'arqueologia?

-El Vallès és ric en jaciments de tots moments i bastant treballat i conegut. Es pot considerar capdavanter.

-I concretament a l'àrea sabadellenca?

-És una zona rica i coneguda de temps, gràcies a En Vicenç Renom i altres.

-Tu, tan vinculat al Museu d'Història de Sabadell, digues-nos com el veus en la realitat i com t'agradaria imaginar-te'l.

-És un moment de consolidació d'estructures internes, començant a convertir-se en un museu al dia. Es té la

base per ser un bon Museu de Sabadell.

-El teu càrrec et deu obligar tal volta a estar més entre parets que no pas a camp descobert. On et sents millor?...

-Sens dubte, al descobert; però no deixa de ser interessant l'administració; però no pas per tota la vida. Prefereixo la investigació.

-En la gran família que conformen els arqueòlegs, hi ha més "unió" que "divorci"?

-Podriem dir que a vegades hi han famílies i problemes entre elles, però quan convé s'actua a la una.

-S'ha denunciat que en aquest camp de l'arqueologia -en quin no?- hi ha els especuladors i aquells que no els mou cap interès científic i si el de l'especulació. Gent que ho practica com a lucre o com a divertiment i fins i tot servint-se d'aparells detectors de metalls. Representen l'altra cara de l'arqueologia autèntica. Comporta gravetat aquesta pràctica en el camp científic de l'arqueologia?

-Per descomptat; aquesta pràctica fa que ens quedem sense la dada històrica en emportar-se les monedes i objectes. A més de destruir les estratigrafies i les estructures. S'acaba de crear una Brigada del Patrimoni a la Direcció General de Seguretat Ciutadana.

Com que intuïm que serva una mena de inquietud aventurera, gosem preguntar-li:

-T'agradaria participar especialment en algun treball d'arqueologia?

Somriu i ens confessa:

-M'agradaria, sí, participar en jaciments neolítics del pròxim i mitjà orient.

-Convé recordar que fou l'any 1929 que Barcelona acollí el IV Congrés Internacional d'Arqueologia; no s'ha pensat repetir una altra convocatòria?

-Sí. Alguna vegada s'ha plantejat fer-

ho a Madrid i a Barcelona conjuntament, però, pel moment són conjectures només.

* * *

Hom creu que en el fons, a part de l'interès de l'estudiós, s'hi agermana un cert sentit aventurer. O no és així, Ramon?

-Hi ha una certa dosi d'aventura, sí.

-Has passat algun risc?

-Bé, algun, però sense massa importància, i sobretot quan practicava l'espeleologia.

-Segurament que t'haurà succeït algun fet anecdòtic. En recordes algun?

Es remou, posa els ulls en blanc, escarva la memòria...

-Hi ha un fet que pot prendre's com anècdota. Érem a Lleida fent una excavació, amb el doctor Maluquer, i quan es va acabar el treball s'havia acordat celebrar-ho amb un dinar i amb xampany, però resulta que aleshores va succeir l'atemptat d'En Carrero Blanco i vam suspendre la celebració amb xampany; vam creure que hom podia pensar que celebràvem aquell esdeveniment que commocionà el país...

-I com us reben en les propietats rurals?

Ara riu, just perquè li vénen a la memòria alguns records.

-Puc dir-te que en una ocasió estàvem treballant en un terreny i just a la llinda de l'altre terreny veí hi havia un pagès que ens vigilava amb l'escopeta a la mà... En una altra ocasió, tot presentant el document que ens autoritzava realitzar els nostres treballs, el propietari ens el va estripar a trossets... Ara bé, d'un temps ençà la gent ja ha anat canviant i tenim més facilitats...

Podriem seguir, però cal posar el punt final. No podem pas excavar-ho tot...

ES

Questionari "PROUST"

- El principal tret del meu caràcter?
- Genuïnament Balança.*
- La qualitat que prefereixo en un home?
- Sinceritat.*
- La qualitat que prefereixo en una dona?
- Equilibri.*
- Allò que més estimo en els amics?
- Lleialtat.*
- El meu principal defecte?
- Passivitat.*
- La meva ocupació preferida?
- Caminar.*
- El meu somni de benestar?
- La pau.*
- Quina fóra la meva pitjor desgràcia?
- La mort de la natura.*
- Què voldria ser?
- Artista.*
- On desitjaria viure?
- Un lloc tranquil.*
- Quin color prefereixo?
- El verd.*
- Quina flor prefereixo?

- La rosa.*
- Quin ocell prefereixo?
- El pardal.*
- Els meus autors preferits en prosa?
- Camus, Pla, Homer.*
- Els poetes preferits?
- M. Hernández, Salvador Espriu, Joan Oliver.*
- Els herois de ficció?
- Aquil.les.*
- Les meves heroïnes de ficció?
- Penèlope.*
- Els meus compositors preferits?
- Haynd, Stravinsky, Bob Dylan...*
- Els pintors predilectes?
- Miquel Àngel, El Greco, Velàzques, Picasso...*
- Els meus herois de la vida real ?
- Ghandi.*
- Les meves heroïnes històriques?
- Mme. Curie.*
- Els noms que prefereixo?
- No tinc preferències.*
- Què detesto més que res?
- La traïció.*
- Quins caràcters històrics menyspreo més?
- Els cicles bèl·lics.*
- Quin fet militar admiro més?
- Cap.*
- Quins dons naturals voldria tenir?
- Més seguretat i més fermesa, potser.*
- Com m'agradaria morir?
- Tranquil.*

Perfil

És un sac de nervis mal lligat, perquè sempre se n'hi escapen... Té aspecte de monjo "Grecorià"... Barbanegre i folgada. En canvi, una closca esclarissada. Ullnegre, fulgurants com centelles. A la taula, davant d'un plat, amb la forquilla i el ganivet, furga i excava...

- Estat present del meu esperit?
- Assossegat.*
- Fets que m'inspiren més indulgència?
- Els que es cometen per desconeixement.*
- El meu lema?
- Comprensió.*
- Com sóc?
- Indisciplinat, però amb mètode tranquil, curios, amable, servicial.*
- (Al servei de l'Arqueologia...)

RIBAS

ÒPTICA DE QUALITAT

Avda. Barberà, 399
Tel. 710 04 82

Pedregar, 16
Tel. 725 65 60

Via Massagué, 32
Tel. 725 13 36